

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Deres ref.
21/3641-2

Vår ref.
21/02027-2

Dato
03.08.2021

Høring - endringer i gebyrstrukturen i Brønnøysundregistrene

Vi viser til Nærings- og fiskeridepartementets forslag til endringer i forskrift 11. desember 2015 nr. 1668 om gebyr til Brønnøysundregistrene (gebyrforskriften), lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) og i lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven).

Vi ser positivt på en grundig gjennomgang av gebyrstrukturen i Brønnøysundregistrene. Brønnøysundregistrene skal bidra til økt verdiskaping gjennom bruk av våre registerdata og til å øke den datadrevne utviklingen, eksempelvis gjennom deling av data i arbeidet med livshendelser, offentlig-privat samarbeid og i samarbeid over landegrenser. Digitalisering av våre tjenester fører til økte krav og forventninger om gebyrfrihet. Denne trenden er også basert på EU-rett som det europeiske Åpne data direktivet viser. I tillegg kommer raske teknologiendringer og økte krav fra brukerne som fører til større forvaltningskostnader. Det er viktig at en finansieringsordning for Brønnøysundregistrene er fleksibel nok for å tilpasse seg denne utviklingen.

Brønnøysundregistrene er enig i at det er behov for å etablere en ny gebyrstruktur med en hensiktsmessig kostnadsfordeling som også reduserer dagens overprising av enkelte gebyrer. Vi støtter derfor den foreslåtte reduksjonen av gebyrene ved Løsreregisteret. Det er etter vår mening riktig at registrering ved Regnskapsregisteret ikke gebyrlegges særskilt, men dekkes gjennom gebyrene i Foretaksregisteret, slik det er foreslått. Videre støtter vi forslaget om å ikke gebyrlegge registrering i Gjeldsordningsregisteret. Vi slutter oss også til forslaget om å sette en nedre grense for hvor stor prosentandel av totalkostnadene en registertjeneste skal stå for, før det innføres gebyr. Denne grensen kan inntil videre settes til én prosent slik som foreslått. Brønnøysundregistrene har ingen særskilte innvendinger til at Frivillighetsregisteret, Oppgaveregisteret, Register for offentlig støtte, Gebyrsentralen, Ektepaktregisteret og Kommunalt Rapporteringsregister finansieres over statsbudsjettet som statsoppdrag.

Det foreslås å innføre registreringsgebyr for førstegangsregistrering i Enhetsregisteret. Virksomheter som foreslås gebyrbelagt er enkeltpersonforetak, foreninger, eierseksjonssameier, tingsrettslig sameie, norskregistrert utenlandsk foretak, selskap med begrenset ansvar, andre bo, andre enkeltpersoner registrert i tilknyttede registre, annen juridisk person (unntatt ungdoms- og studentbedrifter), Den norske kirke, verdipapirfond og virksomheter i offentlig forvaltning som kommune, fylkeskommune, statlig etat o.l.

Brønnøysundregistrene mener at registrering i Enhetsregisteret ikke bør gebyrlegges.

Enhetsregisterets rolle som nasjonal felleskomponent

Enhetsregisterets rolle som nasjonal felleskomponent tilsier at registrering i Enhetsregisteret bør være gratis. En særegenhet med samspillet rundt Enhetsregisteret er de tilknyttede registres avhengighet av at virksomhetene blir registrert i registeret. Ved å innføre gebyr for førstegangsregistrering heves terskelen for registrering i Enhetsregisteret. Dette kan, i enkelte tilfeller, få uheldige konsekvenser for tilknyttede registre i og med at disse registrene ikke kan ta inn en virksomhet i sine registre uten at virksomheten først er tildelt organisasjonsnummer av Enhetsregisteret. Dette kan medføre at virksomheter unnlater å registrere seg i Enhetsregisteret, eventuelt at

det tar lengre tid før virksomhetene velger å registrere seg. Til en viss grad har de tilknyttede registrene anledning til å "tvangsregistrere" virksomheter i registeret. Men denne muligheten er svært begrenset og bør i størst mulig grad unngås.

Siden opprettelsen av Enhetsregisteret i 1995 ser vi at stadig flere virksomheter velger å registrere seg frivillig, uavhengig av registreringsplikt i et tilknyttet register. Dette er positivt siden dette fører til at virksomhetene får en unik identifikator, samt at grunndataene som registreres om virksomhetene gjenbrukes i forvaltningens digitale løsninger. Eksempelvis kan en forening eller et tingsrettslig sameie benytte alle de digitale tjenestene som alle tjenesteeierne, statlige så vel som kommunale, legger ut i Altinn, hvis virksomheten er registrert i Enhetsregisteret. Det er svært besparende både for virksomhetene og forvaltningen at flest mulig kan benytte disse tjenestene, og dette er hele grunnideen med å gjøre Enhetsregisteret til en byggekloss i utviklingen av digitale tjenester i forvaltningen. Vi frykter at ved å innføre gebyr for registrering i Enhetsregisteret vil vi etablere en uønsket terskel for registrering i registeret som fører til at færre velger å registrere seg, som igjen reduserer muligheten for gjenbruk av data. Dette kan skape utfordringer på veien mot 100 % digital dialog mellom forvaltning og virksomhetene.

Nytten samfunnet har av at alle som bør registrere seg velger å gjøre det er ikke tallfestet. Den antas å være stor i forhold til nytten den enkelte virksomhet har gjennom registrering. Innføring av registreringsgebyr i Enhetsregisteret vil redusere nytten for den enkelte virksomheten ytterligere. Velger virksomheten å ikke registrere seg i denne situasjon reduseres gevinsten for samfunnet.

Vi mener at det er lite hensiktsmessig å innføre registreringsgebyr i Enhetsregisteret hvis det allerede er gebyrbelagt å registrere seg i et tilknyttet register. En utfordring kan her være at virksomheten ikke er klar over registreringsplikten i et tilknyttet register, eventuelt at registreringsplikten i et tilknyttet register oppstår på et senere tidspunkt (eksempelvis et enkeltpersonforetak som etter en periode starter med salg av "dertil innkjøpte varer)". Skal i så tilfelle det betalte gebyret til Enhetsregisteret komme til fratrekk når virksomheten senere skal registrere seg i Foretaksregisteret? Det vil i så fall medføre en omfattende administrering av en evt. ny ordning med registreringsgebyr i Enhetsregisteret.

Brønnøysundregistrene foreslår at registrering i Enhetsregisteret finansieres som statsoppdrag. Alternativt kan tjenesten finansieres som i dag gjennom gebyrene i Foretaksregisteret og Løsrørregisteret. I den forbindelse ønsker vi å påpeke at det i stedet for å innføre gebyr for registrering i Enhetsregisteret, heller bør vurderes en utvidelse av registreringsplikten i Foretaksregisteret. Vi har tidligere foreslått å innføre registreringsplikt for alle enkeltpersonforetak i Foretaksregisteret. Enkeltpersonforetak utgjør hovedmengden av virksomhetene som foreslås gebyrbelagt. Det vil si at man ved en slik løsning vil kunne oppnå det samme som å innføre gebyr for nyregistrering i Enhetsregisteret. Registreringsplikt for alle enkeltpersonforetak i Foretaksregisteret vil også innebære en forenkling ved at det da blir mulig å legge til rette for automatisert saksbehandling. Dagens regelverk, der det må vurderes om enkeltpersonforetaket er pliktig eller ikke til å registrere seg i Foretaksregisteret, hindrer automatisering og tildeling av organisasjonsnummer i løpet av en time istedenfor etter 5-10 dager.

Konkursregisteret

Konkursregisteret ble opprettet for å legge forholdene bedre til rette for avdekking og bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Tingretten sørger for registrering av konkurs og tvangsavvikling i registeret. Registreringen er en del av tingrettenes lovpålagte myndighetsutøvelse og rettsgebyret til tingretten er blitt ansett å dekke også den lovpålagte registreringen i Konkursregisteret. Når bobehandlingen er avsluttet sørger Konkursregisteret for sletting av konkursdebitor i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det følger av § 2 i forskrift om gebyr fra Brønnøysundregistrene at "Den som har bestilt en gebyrbelagt tjeneste plikter å betale gebyret". Det vil si at tingretten blir pliktig til å betale et eventuelt gebyr. En innføring av registreringsgebyr i Konkursregisteret ville dermed medføre internfakturerings i staten.

Brønnøysundregistrene mener at registrering i Konkursregisteret ikke bør gebyrlegges. Vi anser det som lite hensiktsmessig at tingretten blir pålagt å betale gebyr til en annen offentlig instans. Samlet sett vil dette føre til økte administrative kostnader for staten og dermed stride mot prinsippet om effektiv ressursbruk. Tjenesten bør etter vår mening finansieres som et statsoppdrag. Alternativt kan kostnadene for registrering i Konkursregisteret inkluderes i dagens gebyrer til tingretten.

Implementering i plattform

Ny registerplattform blir levert og satt i drift de kommende årene, men vi ser at det i en periode vil være nødvendig å drifte både ny plattform og legacy-systemer. De foreslåtte endringene medfører at vi må både

bygge gebyrsystem i ny plattform og samtidig bygge og drifte gebyrendringene i legacy-systemer i en periode. For å unngå doble utviklingskostnader vil det være hensiktsmessig å iverksette gebyrendringene i takt med migreringen av registertjenester til ny registerplattform.

Gebyrgrunnlaget

Gebyrgrunnlaget i høringsforslaget er i all hovedsak basert på faktiske kostnader, det vil si at tidligere årsregnskap er lagt til grunn. I tillegg er MVA-kostnader og avskrivninger for ny registerplattform lagt til (fremtidige avskrivninger i relevante driftsmidler).

For 2021 og i 2022 vil det faktiske kostnadsgrunnlaget øke i og med at nytt bygg taes i bruk. I 2022 og fremover utgjør denne økningen ca 36 MNOK årlig. Vi mener denne størrelsen bør hensyntas i gebyrgrunnlaget fordi betalingen av gebyr skal fullt ut dekke kostnadene ved å produsere å levere tjenesten (jf. R-112/15).

Videre har utvikling av ny registerplattform og hovedleveranse 1 og 2 tatt lengre tid enn tidligere forutsatt. Dette medfører at avskrivning av ny plattform endres og forskyves (se ny tabell). Det vil også i årene fremover påløpe betydelig kostnader til forvaltning og drift av plattform og de tjenester som skal leveres på ny plattform. Kostnader til drift av plattform er for 2022 beregnet til 47,6 MNOK (jfr. Brønnøysundregistrenes innspill til statsbudsjettet for 2022). Hvordan denne kostnaden skal fordeles og finansieres er ikke avklart, men Brønnøysundregistrene finner det naturlig at også denne kostnaden reflekteres i gebyrgrunnlaget. Det må i så fall gjøres en forholdsvis vurdering ut fra hvilke gebyrbelagte tjenester som leveres på ny plattform fra og med hvilket år. Denne vurderingen kan selvsagt håndteres gjennom en regelmessig vurdering av kostnadsgrunnlaget som inngår i beregningen for de ulike gebyrene.

År	2020	2021	2022	2023	2024
Avskrivning ny registerplattform	5,3	21,1	21,1	26,8	37,9

Med hilsen

Brønnøysundregistrene

Lars Peder Brekk
Direktør

David Norheim
Avdelingsdirektør Forretningsutvikling

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Saksbehandler: Dörthe Koerner